

strada lex

Activering van het boek online Identificatiecode

Indien u abonnee bent van Strada lex **www.stradalex.com**, Strada lex Luxembourg **www.stradalex.lu** of Strada lex Europe **www.stradalex.eu** kunt u gratis, met behulp van bovenstaande identificatiecode, toegang krijgen tot de elektronische versie van voorliggend boek*.

Mocht u moeilijkheden ondervinden bij het activeren gelieve dan contact op te nemen met onze helpdesk: **tel. : +32(0)2 548 07 20 • fax : +32(0)2 548 07 22 • info@stradalex.com**. U dient een aankoopbewijs van het boek voor te kunnen leggen.

De identificatiecode kan slechts éénmaal door één enkele gebruiker, geïdentificeerd als abonnee van Strada lex, geactiveerd worden. Eenmaal geactiveerd, kan het boek geraadpleegd worden binnen de modaliteiten van uw abonnement op Strada lex.

U bent nog geen abonnee op één van onze databanken en u wenst hierover meer informatie te ontvangen of een presentatie van één van onze vertegenwoordigers? Neem dan snel contact op via het e-mailadres info@stradalex.com.

*Onder voorbehoud van beschikbaarheid in één van de vermelde databanken. Ga naar www.larcier.com om na te gaan in welke databank(en) deze monografie toegankelijk is.

ARTSEN EN DEONTOLOGIE

REEKS GEZONDHEIDSRECHT

Redactie: Tom Balthazar

Filip Dewallens

Thierry Vansweevelt (Voorzitter)

Artsen en deontologie

Naar een basiscode voor
medische deontologie

Coralie HERIJGERS

 INTERSENTIA

Antwerpen – Gent – Cambridge

Artsen en deontologie. Naar een basiscode voor medische deontologie
Coralie Herijgers

© 2021 Lefebvre Sarrut Belgium NV
Hoogstraat 139/6 – 1000 Brussel

ISBN 978-94-000-1337-7

D/2021/7849/53

NUR 822

Gedrukt in de Europese Unie

Verantwoordelijke uitgever: Paul-Etienne Pimont, Lefebvre Sarrut Belgium NV

Lay-out: Crius Group, Hulshout

Omslagontwerp: Danny Juchtmans / www.dsigngraphics.be

Omslagbeeld: Svetlana Lavereva / Alamy Stock Photo

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Ondanks alle aan de samenstelling van de tekst bestede zorg, kunnen noch de auteurs noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze uitgave zou kunnen voorkomen.

Dit boek is eveneens digitaal beschikbaar op www.stradalex.com en www.jurisquare.be.

Voor mijn vava August Storms en mijn zoon August Decoster

WOORD VOORAF

Dit boek is de handelseditie van het proefschrift waarmee Coralie HERIJGERS op 17 september 2020 aan de Universiteit Antwerpen de graad van doctor in de Rechten verwierf.

Deze doctoraatsverdediging is voor de drie promotoren een moment om even achterom te kijken.

Coralie was een uitstekend studente en behaalde zowel haar bachelordiploma als het masterdiploma met grote onderscheiding. Coralie viel tijdens het practicum buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht al op met haar leergierigheid, taalvaardigheid en strijdvaardigheid.

Zij had ook interesse in academisch werk, want als masterstudente werd ze aspirant-onderzoekster, weliswaar in een ander onderzoeksdomein dan het gezondheidsrecht. Toen dit door misverstanden geen succes werd, keerde ze terug naar het gezondheidsrecht om haar droom te doen uitkomen.

Het toeval wil dat net in die periode de leerstoel AHLEC (Antwerp Health Law and Ethics Chair) boven de doopvont werd gehouden en er een mandaat vacant werd verklaard. Vanuit die leerstoel werd de suggestie gedaan om een doctoraat te schrijven over medische deontologie. Zo geschiedde ...

In 2018 werd Coralie geconfronteerd met de ultieme nachtmerrie voor wie een doctoraat schrijft: een wijziging van de regelgeving over het doctoraatsonderwerp. Een volledig nieuwe code van medische deontologie werd gelanceerd. Maar Coralie volhardde opnieuw. Natuurlijk moest het proefschrift worden aangepast en geactualiseerd, maar de grondslagen die zij had uitgedacht overschreden en overspanden een code. Ook de nieuwe bepalingen konden zonder al te veel moeite aan de door haar voorgestelde grondslagen worden getoetst.

Dit mooie doctoraat is immers niet tijdsgebonden, maar zet op grondige wijze de kwaliteitsgaranties uiteen die nodig zijn voor een deugdelijke deontologische code. Het doctoraat is met name bijzonder sterk theoretisch onderbouwd. Het reikt een globaal inhoudelijk kwaliteitskader aan dat werd opgesteld op basis van de beginselen van behoorlijke regelgeving. Dit kader wordt vervolgens op een sys-

tematische wijze toegepast op de deontologische principes die betrekking hebben op de verschillende aspecten van kwaliteitsvolle dienstverlening.

Deze baanbrekende aanpak laat toe om – op een positieve manier – uiteen te zetten hoe een deugdelijke deontologische code er zou moeten uitzien in plaats van – op een negatieve, kritische manier – de bepalingen van de bestaande code als uitgangspunt te moeten nemen. Deze benadering heeft als bijkomend belangrijk voordeel dat het doctoraat ook los kan worden gezien van de bestaande code van medische deontologie. Waar dit relevant is gaat de auteur natuurlijk ook in interactie met de bepalingen van de initiële en de vernieuwde code. Daarbij geeft de auteur telkens niet alleen kritiek, maar geeft zij ook constructief aan hoe de bepaling zou moeten luiden.

Door de enorme reikwijdte van het onderwerp passeert een groot aantal aspecten van het gezondheidsrecht de revue. Hierbij dient opgemerkt dat er tijdens het schrijven heel wat nieuwe wetgeving verscheen, zoals de Kwaliteitswet, het Decreet Organisatie Eerstelijnszorg, de Wet Hervorming Ondernemingsrecht, de Wet Bepalingen Gezondheid en de Wet Verwerking Persoonsgegevens 2018. Ook hierdoor bleek een continue actualisering dus noodzakelijk, wat nogmaals de relevantie van het onderwerp en de waarde van het doctoraat in de verf zet.

Dit doctoraat overstijgt ook het louter juridisch betoog. Het bevat niet alleen een klassieke juridische analyse, maar verwerkt ook ethische, filosofische en sociologische inzichten. Zo is het ronduit indrukwekkend om vast te stellen dat Coralie de nood aan een evaluatie en herijking van de deontologische code bepleit vanuit het idee dat de code beschouwd moet worden als een sociaal contract dat heronderhandeld moet worden in het licht van de wijzigende context. Bovendien heeft het doctoraat een grote toegevoegde waarde die het eigenlijke onderwerp overstijgt. Het beoogt niet alleen na te gaan hoe een deugdelijke code eruit moet zien, maar heeft als bijkomend (en eigenlijk superieur) doel om een vernieuwde *mindset* te introduceren in het artsenberoep.

Dit alles samengenomen bracht een jurylid ertoe om te benadrukken: Coralie heeft zich ontpopt tot dé experte in medische deontologie!

Het doctoraat is praktisch hanteerbaar en dient zich bovendien aan als een naslagwerk, niet alleen door de nadruk op de principes die moeten worden nageleefd, maar ook door het gigantische notenapparaat en de schat aan rechtsvergelijkend materiaal.

Coralie is met dit doctoraat niet alleen in België gekend als experte in deontologie. Ook op internationaal niveau is zij present. Onmiddellijk na het afstuderen nam Coralie deel aan het Wereldcongres voor Medisch Recht in Indonesië.

Samen met Wannes BUELENS en Steffi ILLEGEMS, hield zij daar een opgemerkte voordracht over het EHRM en de dwangbehandeling van wilsbekwame patiënten. Deze voordracht resulteerde ook in een Engelstalige publicatie in het EJHL.

Zij was tevens aanwezig op de wereldcongressen voor Medisch Recht in Los Angeles en in Tel Aviv waar zij respectievelijk voordrachten verzorgde over ‘The finality of medical deontology and ethics’ en over ‘Doctors as Businessmen: the Ethical Implications’.

Na haar doctoraatsverdediging heeft zij kort geproefd van de advocatuur in een kantoor gespecialiseerd in het gezondheidsrecht.

Nu is zij (gezondheids)juriste bij het Agentschap Zorg en Gezondheid.

Ook heeft zij haar medewerking toegezegd aan de volgende versie van het Handboek Gezondheidsrecht voor het deel over deontologie.

Het mag duidelijk zijn: het gezondheidsrecht laat Coralie niet meer los.

Filip DEWALLENS
Kristof VAN ASSCHE
Thierry VANSWEEVELT

DANKWOORD

“Ik heb het nog nooit gedaan, dus ik denk dat ik het wel kan!”

Die aanvankelijke durf, waarmee ik mijn traject aanvatte, veranderde in de looptijd ervan al eens in twijfel en onzekerheid. Het was echter door de steun, hulp, raad en onvoorwaardelijk geloof in mijn kunnen door mijn omgeving, dat gestaag maar zeker mijn doctoraat, ‘*mijn tweede baby*’ vorm kreeg.

“Goede dingen zijn nooit snel en snelle dingen zijn nooit goed.”

Het proefschrift heeft zijn tijd genomen om te groeien. Heel fier en trots ben ik dan ook op deze handeseditie van mijn doctoraatsthesis. Mijn dankbaarheid naar iedereen die achter mij stond en nog steeds staat is enorm groot. Het ultieme sluitstuk van mijn traject is dan ook dit woord van oprechte dank!

“There is no such thing as a self-made man. You will reach your goals only with the help of others.”

Geen doctoraat zonder de nodige financiering. Ik wil daarom oprecht de sponsors van de AHLEC-leerstoel bedanken om ook financieel te investeren in de ontwikkeling van het gezondheidsrecht en om onderzoekers de kans te geven een doctoraatsproject aan te vatten.

De leden van mijn doctoraatscommissie, en later mijn doctoraatsjury, kunnen uiteraard ook niet ontbreken in dit dankwoord. Professor BALTHAZAR en Professor OPDEBEEK waren van bij het begin als lid van mijn doctoraatscommissie betrokken bij mijn onderzoek. Professor BALTHAZAR wist me steeds op de nodige sociale implicaties van mijn stellingen te wijzen en me er attent op te maken mijn stellingen niet te algemeen te houden. Professor OPDEBEEK haar overkoepelende blik op het proefschrift zette me ertoe aan om de globale structuur van het proefschrift niet uit het oog te verliezen. Professor OPDEBEEK zorgde bovendien voor de ‘*female touch*’ in mijn doctoraatsbegeleiding. Een warm gesprek in de eindfase over de combinatie van het moederschap en carrière stelde me, in deze niet te onderschatte eindspurt, helemaal gerust. Professor KOLE bracht als extern jurylid en ethicus tijdens de verdediging van het proefschrift een verruimde blik op de medische deontologie en beroepsregulering naar voren. Hij slaagt er als ethicus in om op een zeer begrijpbare manier ethische concepten toe te lichten. Het was dan ook een hele eer dat hij als jurylid deel wou uitmaken van mijn doctoraatsjury.

“The best teachers tell you where to look, but don’t tell you what to see.”

Een goed proefschrift staat of valt met de goede begeleiding van een promotor. Ik had zelfs de opportuniteit om er drie te hebben, die me elk op hun eigen manier op een fantastische manier begeleidden. Professor DEWALLENS’s gedrevenheid en passie voor het gezondheidsrecht werkte aanstekelijk. Zijn eerlijkheid en oprechtheid over de uitdagingen van het schrijven van een doctoraat gaven me op vele momenten net de moed om door te zetten. Als promotor leerde hij mij dat hard werken loont en dat de aanhouder wint. Zijn gerichte en gevatte opmerkingen tilde mijn proefschrift dan ook net naar die *‘next level’*!

Professor VAN ASSCHE’s enorme kennis in de ethiek was van grote meerwaarde voor dit doctoraat. Bovendien las hij zonder verpinken op een minutieuze wijze mijn teksten na. Geen spel- of denkfout ontglipte aan zijn oog. Hij was echter veel meer dan een gedreven nalezer. Hij is als promotor een zeer warm persoon, die nooit de mens achter de doctorandus vergeet. Het is net deze persoonlijke betrokkenheid die een doctorandus nodig heeft om vol te houden.

Zonder professor VANSWEEVELT tot slot, was er nooit van een doctoraat sprake geweest. Hij pikte me als student op en leerde me mijn tweede grote liefde, het gezondheidsrecht, kennen. Hij staat als promotor als één blok achter zijn doctoranda en verliest nooit het geloof in hen. Hij waakt als een soort vaderfiguur over hen, streng, eerlijk, maar rechtvaardig. Hij creëert kansen en opportuniteiten, maakt dat we een deel van de wereld kunnen zien tijdens de befaamde wereldcongressen medisch recht en neemt ons in één adem ook mee op culturele en culinaire ontdekkingen. Het was dan ook een enorm voorrecht om hem als promotor te hebben.

“Friends are those rare people who ask how we are and then wait to hear the answer.”

Mede door het toedoen van professor VANSWEEVELT was de universiteit voor mij een plek waar ik veel plezier heb gemaakt. De leden van *‘Team Thierry’* zorgden er steeds voor dat ik naast mijn onderzoekswerk ook de nodige ontspanning had. De universiteit was daardoor een bodem voor het ontstaan van een aantal mooie en onvoorwaardelijke vriendschappen. Mijn tweede baby het doctoraat en ikzelf werden daardoor ondersteund door een fantastische meter en peter, Nils en Stéphanie. De nuchtere blik van mijn fantastische collega’s Steffi, Cindy en Wannes leidde me dan weer af van onnodige stress. Tot slot zorgde Laura met haar onvoorwaardelijk luisterend oor ervoor dat de universiteit een warme plek was waar mijn doctoraat en ikzelf in alle rust konden groeien.

“Behind every successful woman is a tribe of other successful women who have her back.”

Mijn vriendinnen zijn enorm krachtige dames waarvoor ik elke dag dankbaar ben en waarop ik elke dag trots ben! Ze geven me moed en doorzettingsvermogen om elke uitdaging aan te gaan. Bedankt voor alles Linde, Tacha, Annelies, Nina, Katinka, Nathalie, Chloë, Eline, Marilyn en Teona.

“Our family is just the right mix of chaos and love.”

Mijn familie, die is van onschatbare waarde. Wat zijn het onbeschrijflijk warme en fiere mensen. Wat ben ik trots op een familie waarin zoveel kracht en warmte schuilgaat. Zonder hen had ik hier nooit gestaan. Mijn ouders hebben me letterlijk alles gegeven: een warme thuis, geloof in mijn kunnen, de mogelijkheid om foute keuzes te maken en die dan ook terug recht te zetten en de durf om mijn ambities waar te maken. Zij zijn de solide basis waaruit dit proefschrift is kunnen groeien. Mijn lieve zus Elke is in de jaren uitgegroeid tot mijn beste vriendin. Samen zetten we in 2020 alles op alles om ons doel te behalen. Zij afstuderen als master in de interieurarchitectuur, ik mijn doctoraat behalen. Op een week van elkaar behaalden we in september 2020 ons einddoel. Maar wat nog belangrijker is, we verloren elkaar in deze moeilijke periode niet uit het oog.

“And together they built a life they love.”

Tot slot startte ik ondertussen bijna zes jaar geleden mijn eigen gezin met mijn man Dieter. Er is niemand in de wereld die me zo goed kent als hij. Er is niemand die de laatste jaren elke lach, traan, crisis, onzekerheid en angst zo met me heeft gedeeld. Hij was steeds de veilige haven waar ik met al mijn twijfels terecht kon. De prins op het witte paard, voor mij bestaat hij echt!

Tot slot richt ik me tot onze prachtige zoon August. Lieve kleine keizer, ik hoop dat je in het leven al je dromen mag doen uitkomen en dat je nooit vergeet dat alles mogelijk is. Dit doctoraat zal daarvan altijd het bewijs zijn. Is het niet makkelijk, moeilijk gaat ook! Niet opgeven en in de *‘beurres bijten’* zou je vava August je hebben verteld. Mijn grootvader August kan dit niet meer meemaken. Mijn laatste belofte aan hem was dat dit boek er zou komen. Als steun in de rug voor jou, kleine August, en als eerbetoon aan mijn grootvader August wil ik dit doctoraat dan ook aan jullie beiden opdragen. Zo is na meer dan zes jaar de cirkel rond.

Coralie HERIJGERS – 6 februari 2021

INHOUD

<i>Woord vooraf</i>	ix
<i>Dankwoord</i>	xiii

DEEL I.

INLEIDING	1
-----------------	---

Hoofdstuk 1.

De medische deontologie als onderzoeksobject	3
---	---

Afdeling 1. Zelfregulering als een privilege voor de medische beroepsgroep ...	3
--	---

Onderafdeling 1. Algemeen	3
---------------------------------	---

Onderafdeling 2. De Orde der artsen in België	6
---	---

§ 1. Algemeen	6
---------------------	---

§ 2. Specifieke bevoegdheden van zelfregulering en -controle en hun uitoefening	9
--	---

§ 3. Het juridisch statuut van de Orde der artsen	13
---	----

A. Publiekrechtelijke beroepscorporatie	13
---	----

B. Administratieve overheid	14
-----------------------------------	----

C. Tuchtrechtcollege	16
----------------------------	----

i. Een complexe kwalificatie	16
------------------------------------	----

ii. De wetgeving en de parlementaire voorbereidingen	18
--	----

iii. De rechtspraak – Het Hof van Cassatie	20
--	----

iv. De rechtspraak – Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens	22
--	----

v. De rechtspraak – De Raad van State	22
---	----

vi. De rechtsleer – Procedurele aspecten	23
--	----

vii. De basisimplicaties van de dubbele kwalificatie	25
--	----

D. Ondernemingsvereniging	26
---------------------------------	----

Afdeling 2. Het begrip medische deontologie	28
---	----

Onderafdeling 1. Algemeen	28
---------------------------------	----

§ 1. Beroepsplichten bepaald door de beroepsgroep	29
---	----

§ 2. Beroepsplichten afgedwongen door de beroepsgroep	33
---	----

§ 3. Beroepsplichten voor alle artsen	34
---	----

§ 4. Definitie	35
----------------------	----

Onderafdeling 2. Verhouding met het begrip tucht	35
--	----

§ 1. Opdeling in de rechtsleer	35
--------------------------------------	----

§ 2. Afstand van het onderscheid	37
A. Doelstelling van algemeen belang	37
B. Interpretatie artikel 6, 2° KB 79	38
Onderafdeling 3. Verhouding met het begrip deontologie binnen de ethiek	42
§ 1. Ethiek	42
§ 2. Oorsprong van het begrip deontologie binnen de gevolgenethiek . . .	43
§ 3. Deontologie als huidige benaming voor de plichtenethiek	44
Onderafdeling 4. Verhouding met de medische ethiek	46
§ 1. Medische ethiek	46
§ 2. Zowel gelijkenissen als verschillen	47
§ 3. De medische deontologie als rechtsregel	50
Afdeling 3. De medische deontologie in vraag gesteld	52
Afdeling 4. Doel van het onderzoek en de centrale onderzoeksvraag	58
Afdeling 5. Afbakening van het onderzoek	59
Afdeling 6. Methode van onderzoek	60
Onderafdeling 1. Klassiek juridisch onderzoek aangevuld met medi- sche, sociologische en ethische literatuur	60
Onderafdeling 2. Internationaal onderzoek	62
§ 1. Functioneel rechtsvergelijkend onderzoek	62
§ 2. Europese en internationale codes	66
Hoofdstuk 2.	
De beginselen van behoorlijke regelgeving als uitgangspunt	69
Afdeling 1. Inleiding	69
Afdeling 2. De deontologische code als regelgeving	73
Onderafdeling 1. Geen materiële wet	73
Onderafdeling 2. Geen eenzijdige wilsuiting	78
Onderafdeling 3. Dwingend aanvoelen in de praktijk	80
Afdeling 3. De inhoudelijke ‘basis’ kwaliteitseisen voor een deugdelijke deontologische code	83
Onderafdeling 1. Kern van kwaliteitseisen voor behoorlijke regelgeving . .	83
Onderafdeling 2. Verduidelijking en concretisering van het mini- mumkader	88
§ 1. Duidelijk geformuleerde en legitieme doelstelling	88
§ 2. Noodzakelijkheid en zorgvuldigheid van de codificatie door de beroepsgroep	90
§ 3. Noodzakelijkheid en proportionaliteit van de deontologische regels . . .	94
§ 4. Rechtmatigheid en coherentie van de deontologische regels	97
§ 5. Duidelijkheid van de deontologische regels	99
§ 6. Uitvoerbaarheid van de deontologische regels	102
Afdeling 4. Besluit: een basiskwaliteitskader	103

DEEL II.	
DE DOELSTELLING VAN DE CODE VAN MEDISCHE DEONTOLOGIE ..	107
Hoofdstuk 1.	
Een overkoepelende kwaliteitsdoelstelling	109
Afdeling 1. Een duidelijke doelstelling als kristallisatiepunt	109
Afdeling 2. Ambigüiteit ten aanzien van de Belgische Code van medische deontologie	110
Onderafdeling 1. Afwezigheid van een duidelijk geformuleerde doelstelling	110
§ 1. Geen duidelijke aanwijzingen in de wetgeving	110
§ 2. Verschillende doelstellingen in de deontologische Code	112
Onderafdeling 2. Verschillende doelstellingen in de rechtsleer	113
Onderafdeling 3. Nood aan meer duidelijkheid en onderzoek	116
Afdeling 3. De onderliggende doelstelling van de medische deontologie	116
Onderafdeling 1. Een doelstelling van algemeen belang	116
§ 1. Juridische grondslag van de medische deontologie	116
§ 2. Maatschappelijk belang van de uitoefening van de geneeskunde ...	120
Onderafdeling 2. Invulling van het algemeen belang	121
§ 1. Kenmerken van de medische beroepsuitoefening	121
A. Essentieel vertrouwensberoep met gespecialiseerde kennis	121
B. Het patiëntenbelang als basisuitgangspunt	123
C. Blijvende kwetsbaarheid van patiënten	124
§ 2. Noodzaak van een medisch professionalisme	125
§ 3. Publiek vertrouwen in de beroepsgroep	126
§ 4. Kwalitatieve beroepsuitoefening als algemeen belang	128
Hoofdstuk 2.	
De grondslagen van een kwaliteitsvolle beroepsuitoefening	131
Afdeling 1. Focus op de individuele beroepsuitoefening	131
Afdeling 2. Vijf grondslagen	132
Onderafdeling 1. Schematische voorstelling	132
Onderafdeling 2. Een raamwerk voor de deontologische regels	133
Onderafdeling 3. Inhoudelijke toelichting	134
§ 1. Bekwaamheid	134
§ 2. Onafhankelijkheid	137
§ 3. Partnerschap tussen arts en patiënt	141
§ 4. Respectvolle professionele samenwerking	146
§ 5. Maatschappelijke verantwoordelijkheidszin	149
Afdeling 3. Verhouding tussen de verschillende grondslagen	153

Hoofdstuk 3.	
Een duidelijke formulering van de kwaliteitsdoelstelling	157
Afdeling 1. Algemene aanbeveling	157
Afdeling 2. De toewijzingsbepalingen	158
Onderafdeling 1. Algemeen	158
Onderafdeling 2. De regelgevende bevoegdheid	159
Onderafdeling 3. De tuchtrechtelijke bevoegdheid	163
Onderafdeling 4. De deontologische Code	165
Hoofdstuk 4.	
Besluit	169
DEEL III.	
DE CODE VAN MEDISCHE DEONTOLOGIE VANUIT WETGE- VINGSTECHNISCH PERSPECTIEF	171
Hoofdstuk 1.	
Inleiding	173
Hoofdstuk 2.	
Gecodificeerde deontologische normen	175
Afdeling 1. Een beroepsleidraad voor artsen	175
Afdeling 2. Een publieke garantie	179
Afdeling 3. Een tuchtrechtelijke basis	181
Afdeling 4. Een coördinerend document	184
Hoofdstuk 3.	
Een codificatie op basis van een ‘<i>principles-based approach</i>’	187
Afdeling 1. Knelpunten van codificatie	187
Afdeling 2. Dubbele functie van preventie en repressie	190
Afdeling 3. Een evenwicht tussen stabiliteit en flexibiliteit	193
Afdeling 4. Verduidelijkingen aan de hand van overkoepelende adviezen en tuchtrechtspraak	197
Onderafdeling 1. Advisering	197
Onderafdeling 2. Openbare tuchtrechtspraak	200
Hoofdstuk 4.	
Een codificatie op basis van een multidisciplinaire inbreng	203
Afdeling 1. Voldoende garanties voor de legitimiteit en de zorgvuldigheid van de deontologische normen	203

Onderafdeling 1. Oververtegenwoordiging van beroepsbelangen	205
Onderafdeling 2. Kennis over goed medisch handelen	208
Onderafdeling 3. Een ‘ <i>checks and balances</i> ’- systeem	211
§ 1. Een heronderhandeling van het sociaal contract	211
§ 2. Participatie	214
§ 3. Consultatie	219
Afdeling 2. De verhouding met de gedragsregels van andere gezondheids- zorgberoepen	221
Onderafdeling 1. Het belang van samenwerking	221
Onderafdeling 2. Een overkoepelende basiscode met specificaties	223
§ 1. Gemeenschappelijke basis	223
§ 2. Geen volledige eenheid	225
§ 3. Combinatie van overkoepelende en specifieke regels	226
Hoofdstuk 5.	
Besluit	231
 DEEL IV.	
DEUGDELIJKE DEONTOLOGISCHE REGELS	233
 Hoofdstuk 1.	
Inleiding	235
Afdeling 1. Thematische bespreking van de kwaliteitseisen	235
Afdeling 2. Basisverplichtingen vanuit ethisch en juridisch standpunt	236
Afdeling 3. Thematisch gestructureerde deontologische code met één centrale basisverplichting	237
Onderafdeling 1. Thematische structurering	237
Onderafdeling 2. Één centrale algemene basisverplichting	240
§ 1. Een kwaliteitsvolle dienstverstrekking in het belang van patiënten	240
§ 2. Invulling van de basisverplichting	242
§ 3. Formulering	243
Afdeling 4. Besluit	243
 Hoofdstuk 2.	
Bekwaamheid	245
Afdeling 1. Inleiding	245
Afdeling 2. Wetenschappelijke kennis als traditionele basis	246
Afdeling 3. Van wetenschappelijke kennis naar globale bekwaamheid	248
Onderafdeling 1. Het centrale belang van competenties	248
§ 1. Nood aan gedifferentieerde kennis, vaardigheden en attitudes	248
§ 2. Overkoepelende competentieraamwerken	253

Onderafdeling 2. Globale bekwaamheid	255
Afdeling 4. Evolutie van constante medische educatie naar constante persoonlijke ontwikkeling	257
Onderafdeling 1. Noodzaak van ‘ <i>lifelong learning</i> ’	257
Onderafdeling 2. Een andere kijk op ‘leren’	259
Onderafdeling 3. CPD en zijn centrale aandachtspunten	262
§ 1. Individualiteit.	262
§ 2. Diversiteit	265
§ 3. Externe evaluatie	269
§ 4. Continu en cyclisch systeem	273
Afdeling 5. De noodzakelijke deontologische regels	276
Onderafdeling 1. Bekwaam zijn	276
Onderafdeling 2. Constante professionele ontwikkeling	280
Onderafdeling 3. Geen medische handeling bij gebrek aan bekwaamheid.	285
Afdeling 6. Organisatie- en evaluatiesysteem	288
Onderafdeling 1. Garanties ten aanzien van patiënten en de maat- schappij	288
Onderafdeling 2. Centrale aandachtspunten voor een organisatie- en evaluatiesysteem	290
§ 1. Wettelijk verplicht periodiek systeem	291
§ 2. Actief, reflectief, ‘ <i>outcomes based</i> ’-systeem	292
A. Actieve bewijsvoering	292
B. Persoonlijk ontwikkelingsplan	292
C. Portfolio	293
D. Nadruk op persoonlijke kwaliteitsverbetering	294
§ 3. Breed georiënteerd systeem	296
§ 4. Begeleiding en ondersteuning	297
A. Systeem van ‘ <i>appraisal</i> ’	297
B. Inhoudelijke richtlijnen.	299
i. Algemeen.	299
ii. Deontologische codes en competentieraamwerken	301
§ 5. Tuchtrechtelijke sanctivering	302
Onderafdeling 3. De ‘gebrekkige’ Belgische situatie	304
§ 1. Het vernieuwde systeem van de Kwaliteitswet	304
§ 2. Het bestaande systeem	306
§ 3. Beoordeling.	307
Afdeling 7. Besluit	309
Hoofdstuk 3.	
Onafhankelijkheid	313
Afdeling 1. Basisgarantie voor de vereiste loyauteit	313
Onderafdeling 1. Algemeen	313

Onderafdeling 2. De deontologische basisverplichting	320
Afdeling 2. De medische professionele autonomie.	322
Onderafdeling 1. Algemeen basisuitgangspunt	322
Onderafdeling 2. Grenzen	325
§ 1. De professionele standaard	325
A. Algemeen.	325
B. Beperkingen in ziekenhuisverband.	330
§ 2. De maatschappelijke verantwoordelijkheid	332
Onderafdeling 3. De noodzakelijke deontologische regels.	335
Afdeling 3. Onafhankelijkheid ten aanzien van patiënten	340
Onderafdeling 1. De persoonlijke onafhankelijkheid	340
§ 1. Een voorafgaande persoonlijke relatie	340
§ 2. Ontstaan van een intieme relatie met de patiënt	343
§ 3. De noodzakelijke deontologische regels	345
Onderafdeling 2. De financiële onafhankelijkheid	347
Afdeling 4. Onafhankelijkheid ten aanzien van zichzelf.	349
Onderafdeling 1. De evolutie van altruïsme naar loyaliteit	349
Onderafdeling 2. Het ondernemingsstatuut van artsen	350
§ 1. Algemeen	350
§ 2. Toepassing van het mededingingsrecht.	354
Onderafdeling 3. Verboden besluiten van ondernemingsverenigingen	357
§ 1. Algemeen	357
§ 2. De Orde der artsen als ondernemingsvereniging.	357
Onderafdeling 4. De gerechtvaardigde deontologische regels binnen het mededingingsrecht.	362
§ 1. Geen mededingingsbeperking op basis van de ‘ <i>rule of reason</i> ’	362
§ 2. ‘Fundamentele’ deontologische regels	363
A. De noodzakelijke bescherming tegen marktimperfecties.	363
B. De gelijkaardige Amerikaanse invalshoek.	366
C. De verzoening tussen een deugdelijke deontologie en het mededingingsrecht.	367
§ 3. Geen toepassing van het kartelverbod op basis van een concrete uitsluitingsgrond.	369
Onderafdeling 5. Communicatie en informatieverstrekking.	370
§ 1. Het belang van (commerciële) informatie in de gezondheidszorg	371
A. Ondersteuning van de keuzevrijheid van de patiënt	371
B. Verbetering van de kwaliteit van de dienstverstrekking.	374
§ 2. De gevaren van (‘commerciële’) informatie	375
A. Misleiding	375
B. Afbreuk aan de professionele samenwerking	377
C. Overconsumptie van gezondheidszorgen	379
D. Afbreuk aan de eer en de waardigheid van of het vertrouwen in de beroepsgroep.	380

§ 3. De wettelijke bescherming en toelating van (commerciële) communicatie.	381
A. Het Europese mededingingsrecht	381
i. Algemeen.	381
ii. Het arrest <i>Vanderborght</i>	384
B. De bescherming vanuit de fundamentele grondrechten	386
C. <i>Commercial speech</i>	390
§ 4. De noodzakelijke algemene communicatiebeperking.	392
A. De mogelijkheid tot communicatie.	392
i. Een zeker wervend karakter	392
ii. Alle communicatie ongeacht de doelstelling of het platform	396
iii. Communicatie voeren of laten voeren	398
B. De noodzakelijke kwaliteitsgaranties	399
i. Geen misleidende maar duidelijke, objectieve, waarheidsgetrouwe en verifieerbare informatie	399
ii. Geen vergelijking	403
iii. Discretie.	406
iv. Respect ten aanzien van de deontologische grondslagen.	409
C. Formulering	410
§ 5. De noodzakelijke beperkingen aan persoonlijke communicatie.	410
A. Gepersonaliseerd dienstenaanbod	410
B. Bewuste en persoonlijke afwerving van patiënten	414
Onderafdeling 6. Verloning	416
§ 1. De redelijkheid als basisprincipe.	416
§ 2. De beoordelingscriteria voor een redelijk honorarium.	419
§ 3. De deontologische code als basisleidraad	424
§ 4. Geen algemene minimumtarieven	425
Afdeling 5. Onafhankelijkheid ten aanzien van derden	429
Onderafdeling 1. Gevaar voor financiële belangenconflicten	429
Onderafdeling 2. Verbod op honorariumdeling en verbod op onrechtmatige winst of voordeel.	430
§ 1. De onderliggende doelstelling.	430
§ 2. Verboden overeenkomsten.	432
A. Honorariumdeling tussen artsen – dichotomie	432
B. Overeenkomsten met beroepsbeoefenaars of derden.	435
§ 3. Gerechtvaardigde overeenkomsten	435
A. Gebruiksvergoedingsovereenkomsten	436
i. Algemeen.	436
ii. Gebruiksvergoeding t.a.v. het ziekenhuis.	437
B. Gebruiksvergoedingen tussen artsen onderling.	440
C. De groepsgeneeskunde	442

Onderafdeling 3. Verbod op premies, voordelen, uitnodigingen en gastvrijheid	445
§ 1. De pro's en contra's van de 'cadeaucultuur'	445
§ 2. Verbod op premies, voordelen en gastvrijheid	448
A. Algemeen	448
B. Uitzonderingen	450
i. Premies of voordelen van een zeer geringe waarde	451
ii. Wetenschappelijke manifestaties	451
iii. Billijke vergoeding voor legitieme prestaties met een wetenschappelijk karakter	453
C. De verduidelijking in gedragscodes	454
§ 3. Verplichting tot transparantie	456
A. <i>Sunshine acts</i>	456
B. Persoonlijke verplichting voor artsen	458
Onderafdeling 4. De noodzakelijke deontologische regels	460
Afdeling 6. Besluit	462
Hoofdstuk 4.	
Partnerschap tussen arts en patiënt	467
Afdeling 1. Een evolutie van paternalisme naar partnerschap	467
Afdeling 2. De deontologische code als ondersteunend en verduidelijkend document	476
Afdeling 3. Een gelijkwaardige relatie op basis van vrijwilligheid	480
Onderafdeling 1. Het recht op vrije keuze van de patiënt	480
§ 1. Een basisrecht	480
A. Het <i>intuitu personae</i> -karakter van de overeenkomst en mogelijke delegaties	482
B. Noodzakelijke keuze-informatie	484
§ 2. Beperkingen	486
§ 3. Deontologische ondersteuning	489
Onderafdeling 2. Het recht op weigering van de arts	490
§ 1. Noodzaak van een wederzijdse toestemming	490
§ 2. Gerechtaardigde weigeringsgronden	491
Onderafdeling 3. De noodzakelijke deontologische plichten	495
Afdeling 4. De continuïteit van de zorgen	497
Afdeling 5. Informatie en toestemming	500
Onderafdeling 1. De persoonlijke (relationele) autonomie van de patiënt ...	500
Onderafdeling 2. De noodzakelijke ondersteunende en begeleidende functie van de arts	504
§ 1. Algemeen	504
§ 2. Begrijpelijke en patiëntgerichte informatie	507
A. Begrijpelijk	507

B. Patiëntgericht	510
§ 3. Respectvolle samenwerking als partners	514
A. Wederzijdse dialoog	514
B. Vertrouwen en respect	517
C. Bediscussiëren van een beslissing	519
D. Gezamenlijke besluitvorming als ultiem streefdoel	521
Onderafdeling 3. De noodzakelijke deontologische regels	523
Afdeling 6. Openheid, eerlijkheid en verantwoordelijkheid bij medische incidenten	529
Onderafdeling 1. De evolutie naar ‘open disclosure’	529
§ 1. Positieve effecten van ‘open disclosure’	530
A. Herstel en behoud van de vertrouwensrelatie	530
B. Verbetering van de kwaliteit van de zorg	532
C. Vermijden van onnodige juridisering	533
§ 2. Hinderpalen en obstakels voor ‘open disclosure’	535
A. Angst	536
B. Gebrekkige kennis	539
C. Moeilijkheid van correcte en efficiënte communicatie	540
D. Cultuur binnen de gezondheidszorg en het medisch beroep ...	540
Onderafdeling 2. Het noodzakelijk regelgevend en ondersteunend kader ...	542
§ 1. Wettelijk recht op informatie – wettelijke verplichting tot ‘open disclosure’ voor artsen	542
A. Expliciete wettelijke verplichtingen in het buitenland	542
B. De (Belgische) situatie op basis van ‘algemene’ normen	544
i. Actuele gezondheidstoestand, herstelmaatregelen, nazorg en ‘bijbehorende’ vragen	544
ii. Spontane informatieverplichting	546
§ 2. Een noodzakelijke en proportionele deontologische regel	550
A. Nood aan een uitdrukkelijke bepaling	550
B. De formulering	553
i. Een incident	553
ii. De feiten, de gevolgen, de oplossingen en een spijtbetuiging	554
§ 3. Noodzakelijke toelichtingen bij de deontologische regel	557
A. Toelichting bij het communicatieproces	557
B. Toelichting bij de erkenning van feiten, fouten en aansprakelijkheid	559
i. Erkennen van feiten	559
ii. Erkennen van fouten	560
iii. Erkennen van aansprakelijkheid	566
C. Noodzaak van een structurele en organisatorische ondersteuning	567

Afdeling 7. Het medisch beroepsgeheim	571
Onderafdeling 1. De noodzakelijke bescherming van de vertrouwens- relatie	571
§ 1. Algemeen	571
§ 2. Een wettelijke, deontologische en ethische bescherming	575
Onderafdeling 2. Geen absolutisme	579
§ 1. Uitzonderingen op het beroepsgeheim	579
A. Wettelijke toelating of verplichting	580
B. De noodtoestand	582
C. Het gedeeld beroepsgeheim	584
Onderafdeling 3. Beschikbaarheid van het beroepsgeheim voor de patiënt	586
§ 1. Algemeen uitgangspunt vs. onzeker discussiepunt	586
§ 2. Het algemeen belang van het beroepsgeheim	592
A. Invulling door het individueel patiëntenbelang	592
i. De eigen belangen van de patiënt	592
ii. De maatschappelijke correctiefactor	596
B. Overeenstemming met het toestemmingsprincipe	597
§ 3. Het ‘bezwaar’ binnen de huidige strafrechtelijke context	600
A. Openbare orde-karakter	600
B. Onduidelijkheid betreffende de afwijkingsmogelijkheden	602
i. De delictsomschrijving	603
ii. Geldigheid als rechtvaardigingsgrond	604
C. Nood aan een wettelijke uitzonderingsgrond of een hernieuwde invulling van het delict	605
Onderafdeling 4. De noodzakelijke deontologische regel	607
A. Het wettelijk verankerd beroepsgeheim als basis	607
B. De uitzonderingsgronden samengebracht in een specifiek advies	608
C. Het toestemmingsprincipe: conflict tussen kwaliteitsdoel- stelling en rechtmatigheid	609
§ 2. Formulering	613
Afdeling 8. De verwerking van persoons- en gezondheidsgegevens	613
Onderafdeling 1. De privacybescherming	613
§ 1. Geautomatiseerde gegevensstromen en gegevensverwerking	613
§ 2. De vernieuwde privacyreglementering – GDPR	615
A. Evolutie	615
B. Basisprincipes	616
i. Toepassingsgebied	616
ii. Algemene beginselen	617
iii. Regime voor gezondheidsgegevens	621
iv. Rechten van de betrokkene/patiënt	624
v. Verplichtingen van de individuele arts	629

§ 3. De deontologische privacyverplichting	632
Onderafdeling 2. Het patiëntendossier	635
§ 1. Het belang van patiëntendossiers	635
§ 2. Patiëntenrecht en beroepsplicht	639
A. Een zorgvuldig en veilig bewaard dossier	639
B. Recht op inzage en recht op afschrift	645
§ 3. De noodzakelijke deontologische regels	651
A. Formulering	651
B. Deontologische termijn voor bewaring	654
Afdeling 9. Besluit	658
Hoofdstuk 5.	
Respectvolle professionele samenwerking	667
Afdeling 1. Professionele samenwerking als fundament	667
Onderafdeling 1. Belang	667
Onderafdeling 2. Evolutie in samenwerkingsvormen	669
Afdeling 2. Vertrouwen en interne gelijkwaardigheid tussen beroeps- beoefenaars	673
Onderafdeling 1. Wederzijds respect als voorwaarde voor onderling vertrouwen	673
Onderafdeling 2. Een gelijkwaardige behandeling als teken van respect	675
Onderafdeling 3. De noodzakelijke deontologische regel	677
Afdeling 3. Communicatie	679
Onderafdeling 1. Het belang van communicatie	679
Onderafdeling 2. Centrale basisaspecten.	680
§ 1. Respectvolle communicatie	681
§ 2. Begrijpelijke communicatie	682
Onderafdeling 3. Het delen van informatie over de patiënt	683
§ 1. Belang	683
§ 2. Grondslagen voor gegevensdeling	685
§ 3. De toestemming van de patiënt.	687
A. Onderscheid tussen het voorwerp van de toestemming	687
B. Verplichte toestemming in het kader van de Kwaliteitswet	689
Onderafdeling 4. De noodzakelijke deontologische regels	693
Afdeling 4. Onprofessioneel gedrag van en disfunctioneren door collega's. ...	696
Onderafdeling 1. Van een 'beschermende collegialiteit' naar een feed- backcultuur.	696
§ 1. <i>Conspiracy of silence</i>	696
§ 2. Nood aan openheid, transparantie en feedback	701
§ 3. Graduele verplichting	704
Onderafdeling 2. De noodzakelijke deontologische regels	706
§ 1. Algemeen uitgangspunt	706

§ 2. De feedbackcultuur	707
§ 3. Hulp- en ondersteuningsverplichting	708
§ 4. Aanspreek- en meldingsverplichting	709
Afdeling 5. (Multidisciplinaire) professionele samenwerkingsverbanden . . .	714
Onderafdeling 1. De wettelijke en deontologische regelgeving	715
§ 1. De toegelaten monodisciplinaire samenwerking tussen artsen	715
§ 2. Naar een mogelijkheid tot multidisciplinaire samenwerking	718
Onderafdeling 2. De noodzakelijke deontologische regels	721
Onderafdeling 3. Toezending en controle van contracten	723
§ 1. Een toegeëigende preventieve controle- en goedkeuringsbevoegdheid in België	723
§ 2. Een <i>a posteriori</i> controlerecht in Frankrijk	725
§ 3. De noodzakelijke adviserende bevoegdheid	726
Afdeling 6. Besluit	728
Hoofdstuk 6.	
Maatschappelijke verantwoordelijkheidszin	731
Afdeling 1. Publiek belang	731
Afdeling 2. Het recht op gezondheid(szorg)	732
Afdeling 3. Toegang tot de gezondheidszorg	736
Onderafdeling 1. Non-discrimatieverplichting	736
Onderafdeling 2. Hulpverleningsverplichting	743
§ 1. Wettelijke basis	744
§ 2. De noodzakelijke deontologische regel	750
Onderafdeling 3. Deelname aan de medische permanentie	752
§ 1. Een principiële vrijwillige deelname	752
§ 2. Een verplichte deelname	757
§ 3. De noodzakelijke deontologische regel	758
Afdeling 4. Gezondheidseducatie, -promotie en -preventie	760
Afdeling 5. Het gebruik van maatschappelijke middelen	765
Onderafdeling 1. Geen persoonlijke allocatie van middelen	765
Onderafdeling 2. Geen onnodig gebruik van middelen	768
Onderafdeling 3. De noodzakelijke deontologische regel	773
Afdeling 6. Besluit	775
DEEL V.	
ALGEMEEN BESLUIT	779
Hoofdstuk 1.	
Van onderzoeksvraag tot basiskwaliteitskader	781
Afdeling 1. De uitgewerkte onderzoeksvraag	781
Onderafdeling 1. Startpunt	781

Onderafdeling 2. De Code van medische deontologie is regelgeving.	782
Onderafdeling 3. De beginselen van behoorlijke regelgeving	783
§ 1. Basisuitgangspunt	783
§ 2. Basiskwaliteitskader	784
Hoofdstuk 2.	
Het uitgewerkte kwaliteitskader voor een deugdelijke deontologische code	787
Afdeling 1. Een duidelijk geformuleerde overkoepelende kwaliteitsdoelstelling	787
Onderafdeling 1. Een kwalitatieve beroepsuitoefening in het belang van patiënten	787
Onderafdeling 2. Vijf grondslagen	788
Onderafdeling 3. Een duidelijke formulering in toewijzingsbepalingen en in een preambule	789
Afdeling 2. Een ‘ <i>principles-based</i> ’ codificatie vanuit een multidisciplinaire inbreng.	790
Onderafdeling 1. ‘ <i>Principles-based</i> ’ codificatie.	790
§ 1. Gecodificeerde deontologische regels.	790
§ 2. ‘ <i>Principles-based approach</i> ’	792
§ 3. Verduidelijkingen via adviezen en openbare tuchtrechtspraak	792
Onderafdeling 2. Multidisciplinaire inbreng	793
§ 1. Risico op eenzijdige deontologische regels	793
§ 2. ‘ <i>Checks and balances</i> ’-systeem.	794
§ 3. Coherentie met de gedragsregels voor andere gezondheidszorgberoepen	796
Afdeling 3. Een Basiscode voor medische deontologie gestructureerd aan de hand van de vijf beroepswaarden.	797
Afdeling 4. Het kwaliteitskader en de Basiscode voor medische deontologie.	797
Hoofdstuk 3.	
Bijkomende inzichten: vier overkoepelende basisuitgangspunten	805
Afdeling 1. Respectvolle gelijkwaardige samenwerking	805
Afdeling 2. Eerlijkheid, openheid en transparantie	807
Onderafdeling 1. Transparantieverplichtingen	807
Onderafdeling 2. Eerlijk beeld van de arts als ondernemer	808
Onderafdeling 3. ‘ <i>Open disclosure</i> ’ tegenover patiënten	808
Onderafdeling 4. Professionele feedbackcultuur	809
Afdeling 3. Kwaliteitsverbetering als voortdurend streefdoel	810
Onderafdeling 1. Constante professionele ontwikkeling	810
Onderafdeling 2. Openheid en transparantie als een basis voor kwaliteitsverbetering.	811

Afdeling 4. Toegankelijke gezondheidszorgen	812
Onderafdeling 1. Maatschappelijke verplichtingen	812
Onderafdeling 2. De deontologische code als garantie voor toeganke- lijke gezondheidszorgen	814
Hoofdstuk 4.	
Een inhoudelijk deugdelijke Code vanuit helikopterperspectief	817
<i>Literatuurlijst . . . . .</i>	<i>819</i>
<i>Trefwoordenregister . . . . .</i>	<i>899</i>

